

Etikai és módszertani irányelvek

Képzés megnevezése

Egészségügyi mentor tanfolyam – Krónikus betegek mentorálása
Kompetenciafejlesztés és módszertan

Képzés kimenetele

A képzés a Felnőttképzési Adatszolgáltatási Rendszerben (FAR) nyilvántartott, tanúsítványt adó kompetenciafejlesztő módszertani képzés.

A képzés kompetenciafejlesztő jellegű, nem minősül szakképesítést adó képzésnek és nem jogosít egészségügyi tevékenység végzésére.

1. A dokumentum célja és hatálya

Jelen dokumentum célja, hogy meghatározza az egészségügyi mentor tevékenységének és működési kereteinek etikai alapelveit, szakmai kereteit és kompetenciahatárait.

Az egészségügyi mentor tevékenység nem minősül önálló egészségügyi szakmának vagy szakképesítéshez kötött tevékenységnek.

Az irányelvek célja a tevékenység átláthatóságának, biztonságának és szakmai megalapozottságának biztosítása, különös tekintettel a krónikus betegséggel élő személyek támogatására. A dokumentum hatálya kiterjed az „Egészségügyi mentor tanfolyam – Krónikus betegek mentorálása – Kompetenciafejlesztés és módszertan” nevű képzést elvégzett személyekre.

Jelen irányelvek a képzés szakmai és etikai keretrendszerének részét képezik, és iránymutatásként szolgálnak a mentor tevékenységének gyakorlati megvalósításához.

2. Az egészségügyi mentor szerepének meghatározása

Az egészségügyi mentor tevékenysége támogató, edukatív és kísérő jellegű, amely a mentorált személy (a továbbiakban: kliens) élethelyzetének megértésére, valamint az alkalmazkodási folyamat támogatására irányul.

A mentor feladata legfőképpen:

- a krónikus betegséggel élő személyek élethelyzetének megértésében való támogatás
- az életvezetés és a mindennapi működés szervezésének segítése
- az egészséggel kapcsolatos információk értelmezésének támogatása
- az egyéni alkalmazkodási folyamatok (pl. energiamenedzsment, életvitel) támogatása
- a kliens önismeretének és döntéshozatali képességének erősítése

A mentor tevékenysége nem irányító jellegű; célja a kliens önállóságának és saját erőforrásainak megerősítése.

3. Kompetenciahatárok

Az egészségügyi mentor tevékenysége nem minősül egészségügyi szolgáltatásnak, és nem helyettesíti az orvosi, pszichológiai vagy egyéb egészségügyi ellátást.

A mentor nem jogosult:

- diagnózis felállítására,
- betegségek megállapítására vagy kizárására,
- kezelések vagy terápiák előírására, módosítására vagy javaslattételére,
- gyógyszeres vagy egyéb orvosi kezelések befolyásolására,
- pszichoterápiás tevékenység végzésére (megfelelő szakképesítés hiányában),
- dietetikai vagy egyéb szakterületi tanácsadás nyújtására (megfelelő végzettség hiányában).

A mentor minden esetben köteles saját szakmai kompetenciáin belül működni, és tevékenysége során figyelembe venni annak határait.

A mentor nem jogosult a kliens egészségügyi állapotával kapcsolatos döntések meghozatalára, és nem vállalhat olyan szerepet, amely az egészségügyi ellátás körébe tartozik.

Amennyiben a kliens állapota ezt indokolja, a mentor köteles a klienst megfelelő szakemberhez irányítani.

A mentor köteles tartózkodni minden olyan tevékenységtől, amely a kliens egészségügyi döntéseinek befolyásolására vagy az egészségügyi ellátás kiváltására irányulhat.

4. A mentori tevékenység jellege és korlátai

Az egészségügyi mentor tevékenysége:

- edukatív,
- támogató,
- kísérő jellegű,
- nem terápiás és nem gyógyító tevékenység.

A mentor tevékenysége nem irányul egészségügyi állapot megváltoztatására, gyógyításra vagy kezelésre. A mentor tevékenysége során nem használ olyan kommunikációs elemeket vagy ígéreteket, amelyek a gyógyulás látszatát keltik.

A mentor:

- nem ígér gyógyulást vagy egészségügyi javulást,
- nem tesz olyan állításokat, amelyek szakmailag nem megalapozottak,
- nem kelt irreális elvárásokat vagy hamis reményt,
- kommunikációja során tartózkodik minden félrevezető, túlzó vagy bizonyítatlan állítástól.

5. Etikai alapelvek

A mentor a tevékenységét az alábbi etikai alapelvek mentén végzi:

5.1. Autonómia tisztelete

A mentor tiszteletben tartja a kliens döntéseit, és nem gyakorol nyomást azok befolyásolására.

A mentor támogatja a klienst saját döntéseinek meghozatalában, ugyanakkor nem veszi át a döntéshozatal felelősségét.

5.2. A „Ne árts!” elve (nil nocere)

A mentor törekszik arra, hogy tevékenysége ne okozzon fizikai, lelki vagy döntéshozatalt érintő ártalmat.

Ennek érdekében kerüli azokat a helyzeteket és megoldásokat, amelyek a kliens állapotának romlásához vagy kiszolgáltatott helyzetének erősödéséhez vezethetnek.

5.3. Kompetenciahatárok betartása

A mentor kizárólag saját szakmai felkészültségének megfelelő tevékenységet végez, és tudatosan kerüli a kompetenciáját meghaladó helyzeteket.

5.4. Őszinte és felelősségteljes kommunikáció

A mentor egyértelműen kommunikálja szerepét, lehetőségeit és korlátait.

Kommunikációja során törekszik a közérthetőségre, és tartózkodik minden félrevezető vagy túlzó megfogalmazástól.

5.5. Együttműködés az egészségügyi ellátással

A mentor az egészségügyi ellátórendszer kiegészítőjeként működik, és tevékenységével támogatja a kliens és az ellátórendszer közötti együttműködést.

5.6. Adatok és egészségügyi információk bizalmas kezelése

A mentor a tudomására jutott személyes és egészségügyi információkat bizalmasan kezeli, és azokat kizárólag a vonatkozó adatvédelmi jogszabályok betartásával használja fel.

6. Kapcsolat az egészségügyi ellátórendszerrel

Az egészségügyi mentor tevékenysége nem alternatívája az egészségügyi ellátásnak, és nem helyettesíti azt. A mentor tevékenysége során nem ösztönzi a klienst az egészségügyi ellátás elhagyására vagy mellőzésére.

A mentor:

- támogatja a klienst az egészségügyi rendszerben való eligazodásban,
- ösztönzi az orvosi ellátás igénybevételét,
- nem beszél le a klienst a szükséges vizsgálatokról vagy kezelésekről,
- nem helyezkedik szembe a kezelőorvosi javaslatokkal,
- nem bírálja felül az egészségügyi szakemberek döntéseit.

7. Kommunikáció és szakmai felelősség

A mentor, a kommunikációja során köteles – ideértve a személyes, írásbeli és online megnyilvánulásokat is – szakmai felelősséggel eljárni. A mentor, a kommunikációja során törekszik a közérthetőségre és a pontos szakmai tartalom átadására.

A mentor köteles:

- kerülni a túlzó, félrevezető vagy szakmailag nem megalapozott állításokat,
- nem kelteni hamis reményt vagy irreális elvárásokat,
- egyértelműen jelezni, ha egy kérdés meghaladja kompetenciáját,
- szükség esetén a klienst megfelelő szakemberhez irányítani.

8. Felelősségi keretek

Az egészségügyi mentor tevékenysége nem minősül egészségügyi ellátásnak vagy terápiának. A mentor tevékenysége nem helyettesíti az egyéni mérlegelést és felelősségvállalást. A kliens:

- saját döntéseivel és azok következményeivel felelősséget vállal,
- egészségügyi kérdésekben kezelőorvosával konzultál.

A mentor tevékenysége a kliens döntéseinek támogatására irányul, azonban nem veszi át a döntéshozatal felelősségét. A mentor nem vállal felelősséget:

- a kliens egészségügyi állapotának alakulásáért,
- az orvosi kezelések eredményességéért,
- a kliens döntéseinek következményeivel.

9. Záró rendelkezések

Jelen irányelvek célja az egészségügyi mentor tevékenységének biztonságos, etikus és átlátható keretek közé helyezése. Az irányelvek alkalmazása a mentor tevékenységének gyakorlása során elvárt. A mentor és a kliens közötti együttműködés a kölcsönös tiszteleten és együttműködésen alapul. Az irányelvek a képzés szakmai és etikai keretrendszerének részét képezik, és iránymutatásként szolgálnak a mentor tevékenységének gyakorlati megvalósításához.

10. Nyilatkozat

Jelen nyilatkozat az „Egészségügyi mentor etikai és szakmai irányelvek” dokumentumban foglalt elvek és kompetenciahatárok elfogadását tartalmazza.

A képzés elvégzésével a résztvevő elfogadja, hogy a dokumentum tartalmát megismerte, annak rendelkezéseit megértette, és tudomásul veszi, hogy mentor tevékenységét kizárólag a benne foglalt etikai elvek és meghatározott kompetenciahatárok betartásával végezheti.

Budapest, 2026. április 1.

Balajtiné Bartha Henriett Eszter (Bartha H. Eszter)

a tanfolyam szerzője

Jelen dokumentum elektronikus aláírással hitelesített.